

שופתי ה' ה'

מטרתנו: להאיר ענין מבקשי ה', לסייע ליבנם בעסק פנימיות תורת החסידות
במושגת רבינו הבעל שם טוב ותלמידיו הקדושים
ולדעת את המעשה אשר יעשו לקיים מצוות ה' באופן הראוי ובכונה נכונה

חן השבוע

מאמר התבוננות בענין הפרשה והומן

כח הדיבור

אחר שעבר פרשת קרח ולמדנו בגנות הפילוג, יש לנו שמחה גדולה להתאחד בני חוץ לארץ עם בני ארץ ישראל, ללמוד ביחד פרשת בלק, ומכאן והלאה כבר נהיה תמיד ביחד כמו מקדם, נקווה שזמנה יתעורר למעלה לאחד כל ישראל ולקבץ את הגלויות בביאת משיח צדקינו בב"א.

והנה הן בפרשת חקת והן בפרשת בלק רואים דבר נפלא, הכח של יהודי, כמו שאמרו צדיקים על מה שאומרים בכל יום שלש פעמים להודיע לַבְּנֵי הָאָדָם גְבוּרָתֵינוּ שצריכין להודיע לאדם את כוחותיו וגבורותיו, שידע מה פועל למעלה על ידי תורתו ומצותיו. ונתבונן אם השי"ת סיבב כמה סיבות כדי שהגוי תמא 'בלעם הרשע' לא ידבר רע על בני ישראל, הגם שיכולין לומר 'מה איכפת לי דיבורו של הכלב הטמא הזה', הרי על אחת כמה וכמה דיבוריו של איש יהודי שפועלין למעלה הן לטוב והן למוטב.

והענין מבורר בוזהר הקדוש (פ' תוריע) בענין 'נגעי בתים', שהשי"ת הביא הנגעים על הבתים בארץ ישראל, משום שהכנענים הטמינו אוצרות יקרות בכותלי בתים, ורצה ה' שבני ישראל ימצאו את האוצרות ויהנו מהם, ולכאורה לפי זה למה הוצרכו האבנים של הבית להיטמא, ולהוציאם מחוץ למחנה, הלא אדרבה אחר שמצא את האוצר יחזור אל הבית ויהנה ממנה, ולמה יש מציאות שיצטרכו לנתון את הבית לגמרי.

ותירצו בוזהר הקדוש דבר נפלא מאד, יסוד גדול בכל חיי היהודי, שכאשר בנו הגויים את בתיהם אמרו בפיהם הטמא שהם בונים את זה הבית 'לשם עבודה זרה', לכן עלה על האבנים טומאה חמורה עד שאי אפשר להסירן משם, ואם יהודי ידור שם אזי חלילה וחס יסבול הרבה מאלו החיצונים הנמצאים שמה, ויגרמו לו היוזקות בגשמיות וברוחניות, לכן אמר הפסוק (ויקרא יד לה) וַיִּתֵּי יַגַּע צְרַעַת קְבִיט אֶרֶץ אֶרְצְכֶם ופירש רש"י ז"ל בשורה היא להם, כי על ידי הנגע יתוודעו היכן נמצא הטומאה ויכולו לסלקו משם, כי בכל מקום שבא הנגע ידעו ששם נשקע איזה טומאה, וידעו בכיור מה לעשות והאיך לבערו מן העולם שלא ישאר מזה שום זכר, ורק במקום שידעו מן השמים שאין שום טומאה שם יכלו להחזיר את האבנים וליהנות מן הבית, אך כדי שלא יהיה

חן החסידות

ביאור מאמר אחד מספרי חסידות עם הקדמות וכללים מספרי שפתי חן, וביאור משולב

ספר השבוע:

אהבת שלום (קאסוב, ד"ה או ישיר)

הקדמות וכללים

כל הברורים בשלימות ויבוא משיח, שאז תהיה עליה נצחית ועולמית למלכות שמים, ולא תצטרך עוד כביכול להתגרש מביתה ולירד בגלות. (א)

שם מ"ב: הדרך להעלות המלכות והניצוצין למעלה, הוא על ידי שם מ"ב, כי מבשרי אהבה אלוה, כאשר האדם רוצה להגביה איזה דבר אין זה אלא כוח הידים שלו, שהם שלשה, [א] די ימין, [ב] די שמאל, [ג] די אמצעי, [הם שתי הידים ביחד, כי ביחד יכולין להגביה יותר מכשהם נפרדים, ונמצא שיש יד שליש באמצע, וכמו כן למעלה בעולמות העליונים ישנם שמות יקדושים המיוחדים לעליות, הנקראים ידים ושלשה פעמים יד בגימטריא מ"ב, וזהו ענין השם מ"ב. (א)

כמה שמות מ"ב: בכל עולם ועולם יש שם מ"ב מיוחד, ובעולם האצילות הוא על ידי מספר אותיות הוי"ה פשוט (א) אחיות) מלא (א) אחיות), ומלא דמלא (כ"ח אחיות), שביחד הם מ"ב אותיות, ובוה נעשו העליות כדוגמת הידים.

שלשה מ"ב באצילות: השם מ"ב שבעולם האצילות מאיר בשלשה אופנים, כדלהלן: [א] מילוי הוי"ה על ידי שם ע"ב [הוי"ה במילוי יודין] כזה, פשוט (ה-ה-ה) מלא (יוד-ה-ו-ה), ומלא דמלא (יוד ויו דלת, הי יוד, ויו יוד ויו, הי יוד), [ב] מילוי הוי"ה על ידי שם ס"ג: [הוי"ה במילוי יודין ואלפין] כזה, פשוט (ה-ה-ה) מלא (יוד-ה-ו-ה-ו-ה), מלא דמלא (יוד ויו דלת, הי יוד, ויו אלף ויו, הי יוד), [ג] מילוי הוי"ה על ידי שם מ"ה [הוי"ה במילוי אלפין] כזה, פשוט (ה-ה-ה) מלא (יוד-הא-ו-הא), מלא דמלא (יוד ויו דלת, הא אלף, ואו אלף ואו, הא אלף). - ועל ידי שלשה שמות מ"ב הללו מתעלה המלכות שהיא בחינת השם ב"ן (יוד-הה-וה-ה). (א)

כינוי המלכות: ספירת מלכות נקראת גם בשם פָּאָר, כי מתחלת הרי היא רק כמו בור ריק שאין בו מים, כנודע שספירת המלכות לית לה מגרמה כלום רק מה שמקבלת מלמעלה, ואחר כך כשהיא מקבלת השפע מספירת תפארת, אז מתמלא הבור ונעשה באר מים חיים מלא שפע להשפיע לכל העולמות התחתונים. (א) ומטעם זה נקראת המלכות גם לכן בשם דלה וענינה, כי בתחילה היא דומה לדל שאין לו משלו כלום, ומרומו גם כן בשם הקדוש אדני המאיר בה, בחשבון האותיות דמלא דמלא (אלף למד פא, דלת למד תו, נו ויו נו, יוד ויו דלת), שביחד הם ל"ד אותיות. - אכן בכל פעם שיש עליית המלכות כגון בשבתות ימים טובים וראשי חודשים, יוצאת המלכות מגדר דל, ואז ניתוסף אות אחת, שמכניסין אות י' בתוך האות תו של המילוי דמילוי (כזה: תו), באופן שמד"ל אותיות נעשה ל"ה אותיות, לרמו שעלתה המלכות למעלה למקום שורשה האמיתי ונעשה כלי מלא שפע וברכה. (א)

עשר ספירות: השי"ת ברא עשר ספירות קדושות להנהיג בהם את העולם, שהם: כתר חכמה בינה, חסד גבורה תפארת, נצח הוד יסוד מלכות. (א) והם מתחלקים לארבעה, כנגד ארבע אותיות דשם הוי"ה, כזה: חכמה [אות י'], בינה [אות ה'], תפארת הכולל ששה קצוות חג"ת נה"י [אות ו'], ומלכות [אות ה']. (א)

תפארת ומלכות: עיקר הנהגת עולם הזה הוא על ידי יחוד ספירות תפארת ומלכות הנקראים קוב"ה ושכינתיה, תפארת הוא בחינת זכר דוגמא לאדם התחתון שהוא המשפיע, ועל בחינה זו רומז השם הוי"ה שפירושו מהוה כל היות, מלכות היא בחינת נוקבא דוגמא לאם הבנים שהיא המקבלת מבעלה צרכי הבנים ומגדלתם, ועל בחינה זו מרמז השם אדני; שמורה על מדת אדנותו יתברך שהוא אדון על כל העולם ומלכותו בכל משלה. (א)

שבירת הכלים: כשהאציל השי"ת בפעם הראשונה העשר ספירות, באותה שעה נעשה הענין של שבירת הכלים, שהכלים של ה' מדות תחתונות (תחת נה"ס) לא סכלו את האור הגדול שנכנס בהם שבורו, (א) והכלים נפלו למטה (במקום שנעשה אחר כך עולמות בריאה יצירה עשה) ביחד עם כמה ניצוצי אור שנפלו עמם כמנין רפ"ח, ונעשו שם חיות אל הקליפות שמקומם שם. (א)

העלאת ניצוצין: כל עבודתנו בעולם הזה בתורה ובמצוות הוא, לברר אלו ניצוצי הקדושה שנפלו למטה ונתלשבו בקליפות, ועל ידי עבודת ה' מתעלים הניצוצות וחוזרים למקור שורשם הקדושה, (א) ועל ידי שאנו מעלין את הניצוצין מיתוסף כביכול כח בספירות העליונות, ונתקנים בגין קומת תפארת ומלכות על מתכונתם, ובכח זה אפשר להיות יחוד קוב"ה ושכינתיה (תפארת ומלכות), ויורד שפע וחיות לצורך הנהגת עולם הזה, וכל העולמות מתברכים בשפע רב. (א)

עליית השכינה: כדי שיהא לנו הכח והעוז לעסוק בעבודת ביורוי הניצוצין שנפלו, משפלת עצמה השכינה הקדושה (ספירת מלכות) ממקומה האמיתי (למעלה בעולם האצילות) ויורדת למטה למקום השכינה, כדי לעזור לבניה (בני ישראל הם בני השכינה) שיוכלו לברר הניצוצי קדושה שנפלו שם. וזה הנפילה של המלכות הוא בחינת גלות אצלה, כי נתגרשה ונתרחקה מבעלה (ספירת תפארת), אכן בכל פעם שבני ישראל מעלין הניצוצין לשורשם על ידי עבודתם, אז יש גם להשכינה עליה גדולה, שחוזרת ונתלה למקומה האמיתי (למעלה באצילות) להתייחד עם התפארת לפי שעה כפי ערך המצוה שעשה, וכמו שאומרים קודם כל מצוה לשם יחוד קוב"ה (תפארת) ושכינתיה (מלכות), עד שיוגמרו

חן המקור

א. מבורר בשפתי חן הכללי הקדמה א, ובהקדמה ב, ובהקדמה ה. ב. מבורר בשפתי חן הכללי הקדמה ח. ג. מבורר בשפתי חן הכללי הקדמה ז עמ' 2 קלה, ומבורר עוד בהקדמה כג, והקדמה כה. ד. מבורר בשפתי חן הכללי הקדמה ז עמ' לו-לז. ה. מבורר באריכות בשפתי חן הכללי הקדמה ז עמ' מ-מא. ו. מבורר בשפתי חן הכללי הקדמה ג עמ' לו-לז, וע"ע הקדמה ד עמ' סו. ז. מבורר בשפתי חן הכללי הקדמה ז, ושם בהקדמה טו, ובהקדמה כו. ח. ע"י דרדשי הארז"ל שער הכונות דרוש תיקון חצות, שער המצות פ' בהר אות י', ועוד. ט. ע"פ שער המצות פ' עקב, ועוד. י. מבורר בשפתי חן הקדמה כו באריכות. יא. זיה"ק ח"ג רסו. יב. עץ חיים שער לד פ"ב, כלל י'.

הקדמה

טהרת המקוה:

בשבוע העבר למדנו מגודל קדושת טהרת המקוה כערב שבת קודש, ואיך שיש לטבול ב' טבילות, א] להעביר בגדי חול היינו החטאים וההבלים שעסק בהם בשבת ימי החול, כפי בחינת עולם העשיה, ב] ללבוש בגדי שבת, היינו להכניס עצמו באמונת הש"ת לידע שאין עוד מלבדו, ועל ידי זה יקבל לבושי עולם הבריאה שהוא בחינת 'עולם הבא'.

המעשה של נעמי ורות עם בועז:

כולנו למדנו בחג השבועות את מגילת רות, איך האישי אלימלך עם אשתו נעמי העתיקו מושבם לארץ מואב מפני הרעב שהיתה בארץ ישראל, ושם במוזב נולד להם שני בנים מקהלון וכליון, ומספר הכתוב וישאו להם נשים מאביזות, שם האחת ערפה ושם השנית רות וישבו שם קעשר שנים, אחר כך נגע בהם יד ה', ומתו שלשתן אלימלך ושני בניו, ואז חזרה נעמי לארץ מולדתה לארץ ישראל, ערפה שמע לקולה לשוב אל גילולי אביה, אבל רות דבקה בה והתגיירה כדת.

ויש לדעת שזה האישי אלימלך היה בנו של נחשון בן עמינדב נשיא שבט יהודה, שקפץ בראשונה אל תוך הים סוף קודם קריעת הים, והיה לו ארבע בנים, א] אֶלְיָמֶלֶךְ

ספר סידורו של שבת (שורש הראשון ענף ג - המשך עלה ו)

ושם אשתו נְעָמִי, ב] שלמוֹן אבי בועז, ג] טוב, בפסוק נקרא בשם פלוני אלמוני, ולא נזכר בשמו כיון שלא רצה לעשות תפקידו לגאול את אשת אחיו, ד] אביה של נעמי.

והנה מלכות בית דוד היתה צריכה לצאת ממשפחה זו דייקא, והיתה צריכה להיות בהסתר גדול כדי שלא יתגבר הס"מ בקטרוגו, לכן היה צריך להיות על זה האופן, כי הגאולה העתידה שיהיה על ידי משיח בן דוד שיבוא ויגאלנו, צריך להמשך דייקא על ידי נעמי ורות, א] נעמי היתה מרכבה לספירת בינה (עולם הבריאה), לכן האירו אותיות י-ה של הוי"ה בחינת עולם הבא, ב] רות היתה המרכבה לספירת מלכות (עולם העשיה) ולכן אמרו החכמים ז"ל על הפסוק (מלכים א' ב ט) וַיֵּשֶׁם פְּסָא לְאֵם הַמֶּלֶךְ, שהכוונה על רות שהיתה אמה של מלכות, ולכן כל שלימות היחוד של אותיות ו-ה היה תלוי בה. - ומבואר בספרים שמילוי המלכות הוא שם אדני, ומילוי השם אדני"י (כוה, אלף דלת נון יוד) עולה תרע"א, והמילוי לכד עולה רות (עין בשפתי חן לשובעות הקדמה ח).

ורצו בשמים שבועז שהיה בבחינת צדיק יסוד עולם בחינת אות ו' של השם הוי"ה, ויש את רות, ועל ידי זה יהיה יחוד ו-ה של הוי"ה, וכן רצו מן השמים שהיה דוקא בכוח השליחות של נעמי שהיא אות ה' עילאה בחינת 'נועם העליון', וכמו שהאבות המה שושבינין להחתן וכלה כי כוחם מסייע להם להמשיך את שרשרת הזהב, כן כביכול נתנה נעמי את כוחה וזכותה [הארת אותיות י-ה] אל רות, כדי שיצא מהם נשמת דוד המלך, שממנו יומשך כל מלכות בית דוד עד נשמת משיח בן דוד שיגאלנו

המשך במדור ג

חן החסידות המשך מעבור א

אהבת שלום (קאסוב, ד"ה אז ישיר)

עליית המלכות בשירת הבאר

תוכן הענין: בשעה שאמר שירה על הבאר נעשה עליית המלכות להיות היחוד עם בחינת תפארת ונתמלאה שפע רב להשפיע לכל העולמות די צרכם

אֲזַי יְשִׁיר יִשְׂרָאֵל אֵת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, עָלֵי צָרַר עָנּוּ לָהּ (כ"א יז).

ויש לומר בביאור הכתוב, דהנה ידוע ומצוה צפריים שהעיקר בכל עבודת בני ישראל בתורה ומצוות הוא לאוקמה שכנינתם [אור ה' השוכן למטה, הנקרא ספירת מלכות] מעפרא, על דרך הכתוב (שם 66 טו) עָנּוּ אֲנֹכִי צָרָה, שהשכינה כניכול היא גם כן צגלות, כי מקומה האמיתי הוא למעלה בעולם האצילות, אבל עכשיו בעת הגלות ירדה למטה במקום שיש אחיזת הקליפות, בכדי לסייע לבני ישראל לברר ולהעלות שברי הכלים והניצוצין שנפלו שם, ואנו צריכים להעלותה על ידי מלוות ומעשים טובים. ועל כן אנו אומרים קודם כל מלוות 'לשם יחוד קודשא צריך הוא וספינתיה', והכוונה לאוקמה שכנינתם מעפרא, ויהיה נעשה יחוד, והכוונה בהתעוררות היחוד הוא בכדי לגרום שפע צל העולמות התחתונים, כי צהתרומונות שכנינת עוזו - מדת ה'מלכות' למקום שורשה בעולם האצילות, נעשה יחוד, ואז יש לה כח להמשיך שפע צל העולמות התחתונים, והטעם, משום שהיא היניור המשפיעה, כאמא דמרחמת על צניה, ועל כן נקראת שכנינה הקדושה - דהיינו צחנית 'מלכות' בשם צָרַר מִיֵּס תֵּיִס (ויהר ג רסו), מלד שאחרי שנתמלאה בשפע רב עד בלי די בעת היותה ביחוד עם בעלה - מדת התפארת, אז היא ממלקת טָרָף לְצִיָּתָה וְמָק

לְעֵרְטִיָּה (משלי לא טו), הם עולמות התחתונים (בריאה יצירה עשיה) המכונים בשם 'בית' ו'נערות' של השכינה - מדת המלכות.

והנה צשעת שירת הצאר היתה עליה לצחנית 'מלכות', כמו שהיה צשעת יציאת מצרים, שהפליא הקב"ה ניסיו לכל צרייותיו, ואז כאשר נתגלה לכל העולם השגחתו הבלעדית, בכח זה נשלמה קומת המלכות כנודע. כמו כן צכאן בעת שנעשה הנס עם הבאה, גם כן היתה עליה לצחנית מלכות, כי צכל פעם שנעשים נקיס לישראל אזי צצאותו הפעם הוא צנין המלכות, רק שאחר כך חוזר הדצר לקדמותו מלד התגברות הקליפות, מחמת גודל טטאיו ועוונותיו המרובים כנודע, כי על ידי החטאים מוכרחת השכינה - קומת המלכות, להתמעט ולירד בגלות בעולמות התחתונים לצורך בירורי הניצוצין, ולעמיד לצווא אי"ה צמהרה צימינו, אזי יחזור הדצר לקדמותו - עליית ובנין קומת המלכות למעלה במקומה האמיתי באצילות כמו שהיה קודם החטא, ומיצינה קומת המלכות על תילה ותהא גאלוה שלימה, כי אז יהיה מקוייס הפסוק (זכריה יג ב) וְאֵת רֹאֵץ הַטְּמֵאָה אֶעְבֵּיר מִן הָאָרֶץ, כי כבר יוגמרו כל בירווי הניצוצין שנפלו, וממילא יתבטל מציאות הקליפות, ותוכל השכינה לעלות למקומה האמיתי באצילות.

והנה עליית המלכות שהיא השכינה הקדושה, הנקראת בשם צָרַר כנזכר לעיל, נעשה על ידי ג' שמות מ"צ שהם גימטריא קכ"ו, וגימטריא גם כן 'עניו', כדאיתא צספר לקוטי מורה למורן האר"י ז"ל צפרשה זו, וזה לשונו: עָלֵי צָרַר עָנּוּ לָהּ, כצר הודעתין כי על ידי ג' שמות מ"צ עולה המלכות, והם שם מ"צ דע"ב, ושם מ"ב דס"ג, ושם מ"ב דמ"ה, ושלש פעמים מ"צ גימטריא קכ"ו, כמנין אדני"י צריבוע (כוה: א אד אדנ אדני, שעולה קכ"ו), שזה מרמז שעל ידי כח ה' שמות דמ"ב יש עליית המלכות הרמוזה בשם אדני"י, וזהו סוד עָלֵי צָרַר עָנּוּ לָהּ, כי על ידי ג' שמות מ"צ שהם גימטריא 'עניו', מהן מוכל הצאר לעלות, עד כאן לשונו.

והנה יש כלל נפוח בדברי הארז"ל, דבכל זמן כשיש עליה לצחנית מלכות - שכנינה הקדושה, הנקראת צָרַר, אזי נתמלא האות 'תיו' דמילוי דמילוי דשם אדני"י צצות י', ואז על ידי הוספות אות י" נעשה ל"ה אוחיות, כמצוה אללנו כמה פעמים, וכמצוה גם כן צומירות של האר"י ז"ל (זמר 'אומר בשמין' ללל שנת) וְיָמִין לָהּ הַשָּׁמַיִם, וְיָצַק לָהּ צִבְעָנָה, כי זהו העיקר ושורש הכל שתגיע ליחוד עם בעלה - מדת התפארת, ותצא מן הגלות ששם היתה דלה וענייה, שעל זה רמז הד"ל אותיות של מלא דמלא דשם אדני"י, ועכשיו יצתה מכלל זה בהוספת אות י" בתוך האות תיו ונעשה אותיותיה כמספר לה.

וזהו עָלֵי צָרַר עָנּוּ לָהּ, פירוש שאז צשעת שירת הצאר היתה עליה לצחנית מלכות - שכנינה הקדושה, הנקראת צָרַר, על ידי ג' שמות מ"צ שהם צגימטריא עָנּוּ, ונתמלא האות תיו דמילוי דמילוי דשם אדני"י ונעשה ל"ה אוחיות ביציאתה מכלל 'דלה' וענייה, ומד"ל אותיות נעשתה ל"ה אותיות, המרמז על שלימותה ויחודה עם בעלה - מדת התפארת, וזהו עָנּוּ לָהּ, ודי למצין.

במהרה בימינו, שאז יהיה התיקון השלם.

ולכן כאשר אמרה נעמי אל רות שתלך בכוחה וזכותה אל בועז לבקשו להנשא עמה, אמרה לו וְרַחֲמֵיךָ וְשִׁמְתְּךָ שְׂמֵלְתֶיךָ עֲלֶיךָ, וְיִרְדְּתָה גֵרָה, ופירש רש"י וְיִרְדְּתִי כתיב, זכותי תרד עמך, שאמרה לה נעמי, תדע בתי שכל תקות בית ישראל נשען עליך, ושלימות מילוי השם תלוי בך, ולכן מן הצורך לך להנשא אל בועז שהוא הצדיק בחינת אות ו' של הו"ה, וביחודך עמו תהיה יחדו אות ו-ה, אך אם 'זכותי תרד עמך' אז תקבל גם ההארה מאותיות י-ה, ואז תצליח שתצא ממך נשמת דוד המלך ומשיח בן דוד.

והנה נשמת רות בעצמה היתה מעולם העשיה כיון שנשארה בה רוח בעלה הראשון 'מחלוך' שהיה בנו של אלימלך, ובגדיה הכוונה על לבושי נשמתה היו מעולם העשיה, אכן עתה היתה צריכה להמשיך על עצמה לבוש של נעמי, לבושי עולם הבריאה, שהם בגדי שבת, לכן צותה נעמי לרות שתכין עצמה ללכת אל בועז לבקשו שינשא אותה, ואמר לה (רות ג) וְרַחֲמֵיךָ וְשִׁמְתְּךָ שְׂמֵלְתֶיךָ, אמר רבי אלעזר אלו בגדים של שבת,

ולזה מקשה המדרש 'וכי ערומה היתה' אין הכוונה כפשוטו, רק הקושיא הוא למה לא לבשה בגדי עצמה מעולם העשיה, ומה טעם הוצרכה להתלבש בלבוש של נעמי, ועל זה מתרץ 'שלבשה בגדי שבת', שכביד שהיחוד עם בועז יהיה בשלימות, צריכה להטהר מכל שייכות טומאה, שלא תהיה בה שום השפעת אויר ארץ העמים, ובדאי לא יהיה בה שום רשע מאביה עגלון מלך מואב, כדי שכל נשמתה תהיה טהורה ונקיה באור של נעמי שהוא הארת עולם הבריאה שהוא בלתי לה' לבדו, ואז יוכל להוולד נשמת משיח ומהם יצאו התיקון השלם.

וזה הבחינה שייך בכל יהודי בכל שבת קודש, שבכל ימי הבוע יש לו בגדיו של חול, שהם בגדי עולם העשיה, שהם מעוטפים בהבלי הטבע ודברי הרשות, ויש לה נגיעה גם בקליפה, ולכן בהליכתו אל המקוה יש לו להטהר מכל זה וללבוש בגדי שבת שהם אור עולם הבריאה, ששם אין שום טבע כלל, ועל ידי 'עולם הבריאה' דיגע בגדים' יוכל האדם לקבל השבת, כדי לזכות לשבת מעולה, שבת שלום ומבורך, מעין עולם הבא.

ביאור משולב

(תוכן הענין: א) עיקר הטבילה שיוצא על ידי לטהרת הלב. ב) טבילה בלי כוונה אינה מטהרת את הנשמה. ג) קושיות ודיוקים במעשה דנעמי ורות.

ודבריו הקדושים יורה על האמור בדברינו, שעיקר הטהרה תלוי בלב, לטהר לבו ומחשבתו ולקבל עליו לעיניו פשעיו, ויחשוב בדעתו שמעשה מוכן לעבוד את ה' באהבה ויראה בכל לבבו ונפשו ומאודו, ולקשר עצמו עם כל מדותיו ותאוותיו אל חי העולמים ברוך הוא, ואז יטהר נפשו, ויקבל טהרה וקדושה כל כך עד שיהא ראוי וכשר להשראת שכנת אל וקדושת השבת, ולכן ראשי תיבות של ל'ב מ'הור ג'ר'א הוא אותיות 'מבל' כידוע כי עיקר תכלית הטבילה מן הטומאה הוא, שיבא על ידיה לירי מהרת הלב, ואז 'מהרה מביאה לידי קדושה' שיוכל לקבל בתוכו קדושת אור ה', כאשר בארנו.

עלה ז

ואפשר לרמוז זאת במאמר חכמינו ז"ל (שבת קיג ע"ב) על המעשה המובא במגילת רות, שצותה נעמי לרות שתכין עצמה ללכת אל בועז לבקשו שינשא אותה, ואמר לה (רות ג) וְרַחֲמֵיךָ וְשִׁמְתְּךָ שְׂמֵלְתֶיךָ, אמר רבי אלעזר אלו בגדים של שבת, ופירש רש"י על וְשִׁמְתְּךָ שְׂמֵלְתֶיךָ, וכי ערומה היתה הלא כבר היתה לבוש בגדים, ולמה הוצרך נעמי לצוות לה ללבוש בגדים, אלא צוה לה ללבוש שמלות מיוחדות, והיינו בגדים דשבת, עד כאן דברי רש"י, ולכאורה יש להבין דברי רש"י, הלא כיון שצותה שתרחץ עצמה, וראי שתהא פשוטה וערומה בעת הרחיצה, ומה מקום להקשות 'וכי ערומה היתה'.

וראיתי לחכמינו ז"ל (מדרש רבה, רות על פסוק הלו) שכתבו בביאור דברי נעמי לרות, וזה לשונם, מה שצותה נעמי וְרַחֲמֵיךָ הכוונה שתרחץ מטינופת עבודה זרה שלך, ומה שצותה וְשִׁמְתְּךָ הכוונה אלו מצות וצדקות שתכין עצמה במעשים טובים כדי שתצליח, אבל מה שאמרה וְשִׁמְתְּךָ שְׂמֵלְתֶיךָ עֲלֶיךָ קשה להבין מה היתה כוונתה וכי ערומה היתה, ותרצו אלא אלו בגדי שבתא (ובו) שצוה אותה ללבוש בגדים הנאים המיוחדים לשבת, מכאן אמר רבי חנינא צריך אדם להיות לו שני עטפים שני סוגי בגדים שמתעטף בהם, אחד לחול, ואחד לשבת, עד כאן דברי המדרש, ולזה נכון אומרים מה שהקשו במדרש 'וכי ערומה היתה', כי לא היתה צריכה לבוא בשרה כמים בפועל, רק לעסוק בתשובה לרחוץ מטינופת עבודה זרה, והוא דבר התלוי בלב בלא ביאת מים עליה ולא היתה צריכה לומר לה ללבוש בגדים, לכן מוכרח לומר שכיונה בזה לצוות ללבוש בגדי שבת.

ואך פקחתי עיני בדברי המפרשים שב, שפירשו וזה לשונם, מה שאמרו במדרש וְרַחֲמֵיךָ מטינופת עבודה זרה, פירושו שלמדו זאת מדכתיב את ואי יתירה וְרַחֲמֵיךָ, והוא מיותר כי אין לו חיבור למעלה, אלא אתה להורות שיש שני רחיצות חדא במעשה רחיצה כפשוטה, וחדא במחשבה מטינופת עבודה זרה, וכן בתיבת וְשִׁמְתְּךָ יש אות ו' יתירה להורות על שני סוגי סיכה, במעשה ובמחשבה, עיין שם, ולפי דבריהם הדרא קושיא לדוכתיה, כיון שהיתה צריכה גם לביאת המים כפשוטה, אם כן אין מקום לקושיות 'וכי ערומה היתה' דאכן היתה ערומה כשהיתה בתוך המים והוצרכה לצוות על הלבשה.

הביאור בשבוע הבא בס"ד.

המשך עלה ו

בשבוע העבר למדנו בגודל קדושת המקוה בערב שבת, ופעולתה להסיר ממנו לבושי עולם העשיה ולהלבישו לבוש עליון ורוחני מעולם הבא בחינת עולם הבריאה, אבל לא יועיל לו לעשות מעשה קוף, למבול במקוה ולכוין במחשבתו להשליך הבלי עולם הזה ובאמת אינו משליך כלום, ועדיין שמצו ומנופו קבוע בלבבו, והם חזקים כמסמרות נמועות במחשבתו ולכבו, כי באופן זה ודאי שאין תועלת בעשייתו מעשה הטבילה בלבד, ובה לא מגרש, וממילא לא מקדש עצמו בקדושת עולם הבא, ועל כוה אמרו חכמינו ז"ל (תענית יז ע"א) שהוא דומה ל'מבול ושרץ בידו', שאפילו טובל בכל מימות שבעולם לא עלתה לו טבילה, ומכל שכן כשטובל ושרצו ושמצו נמצאים לא רק בידו בחיצוניות רק הם נמצאים במחשבתו ולבו באברים הפנימים, שעיקר החיות תלוי בהן, ובה הרי הוא כשרץ הנמצא במקדש, שצריך להוציאו בצבת של עץ, שלא להרבות את הטומאה בקצת הקדושה שיפול לתוך טומאתו.

ועל זה אמרו בגמרא (הניגה יח ע"ב) במשנה 'מבל ולא הוחזק כאילו לא מבל', ופירש רש"י כוננת 'שלא הוחזק' דהיינו שלא נתכוין לטבילת טהרה אלא לרחיצה בעלמא, ואמרינן שם בגמרא, שדוקא שיהיה טהור לקדשים בעי כוונה לטבילה, אבל שיהיה טהור לחולין לא צריך כוונה, ודבריהם הקדושים ירמו לדברינו, ש'לקדשים' כלומר לקבלת קדושה של מעלה על ידי הטבילה, 'צריך כוונה' שיוכין לטבילת טהרה היינו שיוכין במחשבתו בעת הטבילה שימטה על ידי טבילה זו ממומאת נפשו, ואז 'מהרה מביאה לידי קדושה' שיוכל על ידי זה לקבל אור הקדושה של מעלה.

והגם שיש בקדושה כמה וכמה מעלות ומדרגות ואי אפשר לכל אדם לכוין על כל המדרגות הקדושות, אמנם העיקר לכוין בטבילתו על מהרת הלב, כמו שאנו מבקשים וְמַהֲרָה לְפָנֵינוּ לְעִבְדְּךָ פְּאֻמָּת, שהרצוה לעבוד את ה' צריך מקודם לטהר את לבו באמת מכל הרחורי הלב ותאות החוקות הקשורים בלבבו, ואז נכון יהיה לבו בטוח בה, שאור יאיר בתוך מעמקי הלב לשכון בתוכו אור שכינת אל.

וקדושי עליון רבינו הרמב"ם ולה"ה רמו על זה במתק צח לשוננו, שכתב (סוף הלכות מקואות) וזה לשוננו, דבר ברור וגלוי, שהטומאות והטהרות גזירת הכתוב הן, וכן הטבילה מן הטומאות מכלל החוקים הוא וכו' [שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים אלא גזירת הכתוב היא], והדבר תלוי בכוונת הלב, ולפיכך אמרו החכמים מבל ולא הוחזק וכו' [כאילו לא טבל], ואף על פי כן רמו יש כדבר, כשם שהמכוין לבו לטהר כיון שמבל טהור, ואף על פי שלא נתחדש בנופו דבר כך המכוין לבו לטהר נפשו ממומאת הנפשות, שהם מחשבות האון ודעות הרעות, כיון שהסכים בלבו לפרוש מאותן העצות והביא נפשו כמי הדעת טהור, הרי הוא אומר (יחזקאל לו כה) וְיִרְקַתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְמַהֲרָתֶם, עד כאן לשוננו רבינו הרמב"ם ז"ל.

הרגש אצל בני ישראל עובדי ה' כאילו יפסידו את ביתם על ידי קיום מצות ה', לכן אמר ה' **אין אדם שומע לי ומפסיק**, והרבה שנים מקודם כבר הכניס בדעת הגויים להטמין אוצרות כסף וזהב, כדי שירויחו בני ישראל בקיום מצות ה'.

ומסיים שם, אם כה חמור הוא טומאה שנגרם על ידי דיבור של גוי טמא, על אחת כמה וכמה מדה טובה מרובה כמה חשוב דיבור קודש של יהודי, וכאשר איש ישראלי עושה מצוה ואומר בפה מלא לשם יחוד קודשא בריך היא ושכינתיה או כשבונה ביתו ואומר אני בונה זאת לשם ה', **שאוכל לעבוד שם את ה'**, אין לשער כמה גדול כח הקדושה הלזוה, וכל שכן כשמייחדים מקום לבית המדרש או לתפלה, שהמקום מקבלת קדושה גדולה עד אין לשער.

כי החילוק בין איש ישראלי ובין הגוי הוא גדול מאוד מאוד, יותר ממרחק שמים וארץ, איש יהודי מוזכר ומקושר להש"ת ולהאבות הקדושים, מה שאין כן הגוי הוא להיפוך ממש, הוא נפסק ונפרד ואין לו שום שייכות למעלה.

גם ידוע מה שאומרים ב'פתח אליהו', שכל איש נברא בצלם אלקים ויש בו קומה שלימה של עשר ספירות, וכל אבריו רומזים על שמות הקדושות, שני הידים הם חסד וגבורה, שני הרגלים הם נצח והוד, וכן כולם, וכבר נשאל הרה"ק רבי משה אוסטראה"ער זצוק"ל מגדולי חכמי הקלו"י בעיר בראד, על מה שכתב רבינו חיים וויטאל זלה"ה שהענינים והחוטם הם שם הוי"ה וכן שאר האברים רומזים לשמות, והקשקש, הלא הגויים יש להם גם כן חיתוך אברים כמו לישראל עם קדוש, והשיב, דפסקינן להלכה בהלכות תפילין (א"ח סי' לב ס"ט) דכל אות צריך להיות מוקף גייל, ואם לאו אינו אות, ועל כן בני ישראל אשר אבריהם מוגדרים ומוקף גבול, שלא יביטו בעיניהם רק על פי התורה, ולא ישמעו באזניהם דברים בטלים, ופיהם לא ידברו דברים בטלים ולשון הרע וכו' על כן אבריהם הם אותיות קדושות, מה שאין כן הגויים שמשמשים באבריהם בכל מילי דאיסורא ואינם עושים היקף וגבול לאבריהם, אצלם אינם נקראים שמות הקדושות, ממילא כשאישי יהודי מקושר להש"ת והוא 'מוקף גבול' להתנהג בקדושה, אזי נעשה מרכבה לשכינה, ואז דיבוריו ומעשיו פועלים מאוד ועושים רושם גדול למעלה.

וכדאי להסמיך דברי רבינו האור החיים הקדוש זלה"ה, על הפסוק (בראשית ב' טו) **וַיִּקַּח ה' אֶת הָאָדָם וַיִּצְחָק בְּגֵן עֵדֶן וַיְעַבְדֵהוּ וַיִּשְׁמְרֵהוּ**, והקשה שמוה נראה שהגן צריך לה עובד ושומר, והאמת יכחיש זה, וכי יש גנבים שם, ומה היא העבודה הנצרכת שם, ואם תאמר שאכן צריכה עובד ושומר, אם כן זה חמשת אלפים וחמש מאות שנה (וכעת חמשת אלפים ושבע מאות שמונים ושלוש) מי עבדה. ותיירך, דכמו שהאדמה הגשמי צריכה עבודה להוציא מזון, וצריכה שמירה מדברים שמפסידים אותה, כן גם ה'גן עדן' שהיא היום אדמת הנפשות לבד, צריכה עבודה ושמירה כפי רוחניותה, הגשם המיוחדת לה היא עסק התורה, והזרעים הם מצוות עשה, והעבודה היא התעסקות גדול והסתכלות נמרץ בתורה שהיא עיקר מצוותה, והשמירה לבל יפרוץ גדריה ולבל

יפסיד צמחיה היא שמירת מצות 'לא תעשה' אשר צריך האדם לשמור לבל עבור עליהם כי הם המפסידים כל דבר טוב.

ומסיים בדבר נפלא, ומה החילוק בין אז ועתה, כי בימים ההם כשהניח ה' האדם בגן עדן היה מבטי ורואה מה שפועל בעבודתו, אך אחר שנגרש משם אינו רואה הפעולות הנעשים על ידי מעשיו, אבל הפעולה נעשית **כאז כן עתה**, אשרי המחכה ויגיע בעולם הזה לאכול מפרי דרכו שהוא מזון הנשמה בגן עדן.

ונפלא מה שכתב הבית הלוי מברייסק זלה"ה בקונטרס הבטחון שלו, על הקושיא הגדולה, למה בשנים קדמוניות שמענו תמיד שעשה הש"ת נסים נגלים ופלאות רבות, מה שאין שומעים כזה בדרות האחרונים. ותיירך, שלשעבר היה לבני אדם מוחות זקוקות ולא נתפעלו ממופתים, ומי שהיה לו איזה שיטה ומהלך לא שינה את דעתו אפילו כשראה נפלאות ומופתים, ולכן האפיקורסים לא הפסיקו רשעותם גם כשראו בחוש שיש אלקים שופטים בארץ, ולהבדיל הערליכע אידן לא נתפעלו גם כשראו דרך רשעים צלחה, ממילא לא נתבטל הבחירה לבחור בטוב ובהיפוך, מה שאין כן כהיום שכל הדור נלקה במוחות חלושות וכאשר רואין איזה מופת או מתבטל הבחירה לגמרי, לכן כדי שישאר תכליתה של העולם שהוא הבחירה, שיוכל האדם לבחור בטוב ובהיפוך, הוצרך הש"ת לבטל ענין הנפלאות מבני דורות האחרונות, וממילא אין רואין מה אנו פועלים למעלה, ואין מרגישין שיש לנו איזה כוח, אבל באמת כח האדם גדול ונפלא מאוד.

ובזה נתבונן לרגע על המצוה שהגנו לומדים כעת, **זאת חַקְת הַתּוֹרָה**, דקאי על ענין הטהרה, שהוא באמת 'חק' בלתי מובן בשכל אנושי, שזריקת קצת אפר עם מים על הטמא מסיר ממנו את הטומאה, ונעשה טהור, וכן הוא בענין טהרת המקוה שיש לנו בזמן הזה, שהגם שכתב הרמב"ם שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים, אלא גזירת הכתוב הוא, אבל עם כל זה תראה שרוב המצוות עשיות בחיצוניות הוא דומה לפנימיותן כדי שיתעורר לב האדם על ידי עשייתן, שכמו שמרגיש טהור בכניסתו אל המים ידע ויבין שכעת הוא מסיר ממנו את הטומאה, אבל באמת הסרת הטומאה אין לה שום שייכות בחיצוניות חלק הרחיצה, ואדרבה, מים שאובים נקיים אינם מטהרים את הטמא, ולעומתם מי מקוה אפילו סרוחים ומלאים רפש מטהרים מן הטומאה, וכן היה באפר הפרה שלא היה כלל ההרגש של רחיצה, אבל בודאי בלי ספק שהנורק הרגיש בעצמו טהרה עילאה כמאמר הנביא (יחזקאל לו כה) **וַיִּרְקַמְתִּי עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים**, וזה הוא ה'חק', כי כשאדם נטמא באיזה טומאה הוא נתפס אל הסטרא אחרא כמו שכתב הרה"ק בעל באר מים חיים זלה"ה בפרשה זו, **הַנֶּנְעַץ בְּמַתְּ שֶׁנִּטְמָא נִתְפַּס אֶל הַחֲצוֹנִים רַח"ל הַנִּקְרָאִים מַת** ראשי תיבות מאנין תבירין (כלים נשברים, כי הקליפות נולדו משבירת הכלים כידוע), ואמר הכתוב **וְטָמָא שְׁבַעַת יָמִים** שהחיצונים יושבים עליו והוא בתפיסה, ואינו יכול להפטר מהם, וזהו מציאות אמיתית, וצריך האדם לעשות פעולה להטהר כדי להשתחרר מהם.

ונפלא לראות בדברי מרן האר"י ז"ל בכוונת המקוה ערב שבת, שבכניסתו לתוך המקוה יכוין שתיבת מקוה עולה כמנין שם אלה"ה (במילוי כוח, אלף ה"ה יוד ה"ה) שעולה קנ"א, ובוה נחשב כאילו בנה עכשיו את המקוה, וכתב בלשונו הקדוש ואחר כך תכוין להמשיך במקוה הזה את הנחל העליון, ונראה מלשונו הקדוש שהאדם בכוונתו בונה עתה מקוה רוחני וממשיך מן השמים טהרה עליונה, וכתב אחר כך לכוין ט' פעמים אות י' (מן ד' פעמים שם הוי"ה, ג' פעמים שם אהי"ה, ושם י"ה, והכוללים, עיין שם), שעולה כמנין מים, וממשיך בלשונו הקדוש: והרי נמשכו המים לתוך המקוה. - הרי שהכנס למקוה צריך לראות כאילו היתה בור ריק ועל ידי כוונתו ממשיך מים מלמעלה שיוכל לטבול לקבל הטהרה, כי בכל פעולה שהאדם עושה בטובחבה דיבור ומעשה הוא בונה עולמות, וחבל שאינו רואה זאת בעיניו, אבל אם היית רואה כל זאת בעיניך לא היה לך עוד בחירה, ובטלה תכלית הבריאה.

ובתולדות יעקב יוסף (פ' עקב) מביא בשם מרן רבינו הבעל שם טוב זלה"ה, שאם היה האדם רואה איך הש"ת עומד סמוך לפיו ומצפה על כל דיבור קודש שיצא משפתיו, וכאשר אומר את הדיבור הש"ת נושקו על פיו מגודל השמחה, הרי בודאי שהיה נזהר מאוד מאוד ללמוד ולהתפלל בדחילו ורחימו.

ממילא צריכין ליקח מוסר בפרשה זו, שאם הש"ת לא רצה שהרשע בלעם ידבר דיבור רע על ישראל, כל שכן איש יהודי צריך לזהר שלא לדבר רע על שום אדם, וכמו שכתב הרה"ק הרבי ר' אלימלך זלה"ה בצעטל קטן שכתב שיאמר שום מלה ישקלנה ב"ג נפה, וכל שכן שלא יאמר מה עשיתי הלא רק דיברתי (כ'האב נאר גערעדט), וכמו שהזהיר הרה"ק בעל עבודת ישראל מקאזניץ זלה"ה בדרשתו לשבת הגדול, על פי דברי השלחן ערוך (סי' תנ"ט ס"ב) **"מצה שהכסיפו פניו הוא חמץ"**, וכתב המגן אברהם (שם סק"ה) **אבל העולם אין נזהרים בזה**, שמרמו על אנשים שאומרים דברי חידודין לחבריהם ומלבינים פניהם בריבים ואזל סומקא ואתא חיורא, וזהו 'השכסיפו פניו', זהו בוודאי 'חמץ גמור' היינו עצת היצר הרע, והעולם אין נזהרים בזה כי **אומרים מצחק אני**, ובודאי מי שרוצה להיות ירא שמים יהיה נזהר מזה החמץ ולבערו מכל וכל.

ותראה דבר נפלא, שמורגל בפי העולם מדור דור, לומר מאן א ברכה, ולכאורה היו צריכין לומר 'זאג א ברכה' כי אין כאן שום עשיה, וכן אומרים לאמיר מאכן קידוש ולא 'זאגן קידוש', אלא להודיעך, שבאמת יש כאן עשיה גדולה, כי בכל ברכה בונים עולמות למעלה, וזה הוא חומר של ברכה לבטלה, כי הדיבור כמעשה ופועל הרבה למעלה ולמטה הן לטב והן למוטב.

וכעת שנכנסין לימי בין המצרים, יש להתבונן כמה שמבואר בספר שפת אמת (ברעו שאן, פ' בשלה), שסיבת אריכות הגלות הוא, משום שיש למעלה סכום קצוב של דיבורי השתוקקות הנצרך להאמר עד שיוכל להיות הגאולה באופן שהש"ת רוצה, ועדיין לא נתמלא הסכום, ובכן לא יקטן בעיניך שום דיבור בתורה ותפלה והשתוקקות להגאולה, ובזכות זה נזכה להגאולה שלימה בב"א.

יצא לאור ע"י
מכון שפתי חן
לקבל, לנדב, להעיר על הגליון וכן לקבל הגליון על הפאסט נא להתקשר עם המכון
646-838-1822
gilynsc@gmail.com

זכות פרנס הגליון נתגרב
לעילוי נשמת הרב הקדוש שר בית הזוהר
רבינו צבי הירש בן רבי יצחק אייזיק זלה"ה
בעל עטרת צבי מוידויטשוב
נלב"ע י"א תמוז שנת תקצ"א לפ"ק